

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat

Suomen hautaustoimistojen liitto ry

Aluehallintovirastojen terveydensuojelulain mukainen ohjeistus vainajien säilytyksestä, käsittelystä ja arkkuunhuollosta

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos on 17.7.2023 siirtänyt kaikille aluehallintovirastoille käsiteltäväksi Suomen Hautaustoimistojen liitto ry:n lähettämän kirjeen koskien vainajien säilytystä, käsittelyä ja arkkuunhuoltoa.

Suomen Hautaustoimistojen liitto ry:n kirjeen mukaan seurakuntien käytännöt ovat vaihtelevia, eivätkä aina noudata asetuksen määräyksiä. Tietoon on tullut useampia tapauksia, joissa vainajaa säilytetään seurakunnan tiloissa ilman arkkuja ja vainajien arkutuksia tehdään seurakuntien tiloissa.

Hautaustoimilaki ja Kirkkohallituksen ohjeet

Hautaustoimilain (457/2003) 2 pykälän mukaisesti vainajan ruumis on ilman aiheutonta viivytystä haudattava tai tuhkattava. Vainajan ruumista ja tuhkaa tulee käsitellä arvokkaalla ja vainajan muistoa kunnioittavalla tavalla.

Kirkkolain (2023/652) 35 §:n mukaisesti kirkkovaltuusto hyväksyy hautaustoimen ohjesäännön. Kirkkohallitus on laatinut hautaustoimen malliohjeen ruumiin ja tuhkan käsittelyyn, säilyttämiseen ja kuljettamiseen. Malliohjeen 6 §:n mukaan ruumis säilytetään ennen hautaamista suljetussa arkussa vainajien säilytystilassa, jonne sivullisilla ei ole vapaata pääsyä.

Kirkkojärjestyksen (3 luku 55 § 3 mom.) mukaisesti seurakunnalla tulee olla säilytystila vainajia varten hautausmaalla tai muualla sopivassa paikassa.

Aluehallintovirastojen ohjaus

Terveydensuojeluasetuksen (1280/1994) 41 § 2 momentin mukaan, muualla kuin sairaalan tiloissa ruumis on säilytettävä asianmukaisessa tiiviissä arkussa tai vastaavassa ennen hautaamista.

Terveydensuojeluasetuksen 41 § pykälän sisältö on yksiselitteinen: seurakuntien vainajasäilytystiloihin vainajan voi tuoda vain arkussa tai vastaavassa.

Arkkua vastaava voi olla esimerkiksi puupalttoo, lipas (pienikokoinen kannellinen laatikko) tai sarkofagi. Terveydensuojelulain tulkinnan mukaan käärinliina ei ole vastaava kuin arkku. Ruumispusseja voi käyttää vainajien siirtämiseen ja väliaikaiseen säilyttämiseen ennen arkutusta.

Vainajat on säilytettävä viileässä lämpötilassa (+2... +8 °C). Vainaja ei saa jäätyä, sillä sulaminen aiheuttaa nesteiden valumista. Kaikissa vainajien säilytystiloissa ja säilyttämisen tilapäisratkaisuissa on otettava huomioon kylmäkapasiteetin riittävyys säilytystarpeeseen nähden.

Valvonta

Epäkohtahavainnoista tulee tehdä ilmoitus kunnan terveydensuojeluviranomaiselle.

Kunnassa terveydensuojelulain ja -asetuksen mukainen toimivalta on terveydensuojeluviranomaisella.

Kunnan terveydensuojeluviranomainen ei valvo suunnitelmallisesti terveydensuojeluasetuksen 41 §:n mukaista vainajan kuljetusta, säilytystä tai hautaamista.

Jos toiminnasta aiheutuu terveydensuojelulain mukaista terveyshaittaa, on kunnan terveydensuojeluviranomaisen ryhdyttävä tarpeellisiin toimenpiteisiin terveyshaitan ehkäisemiseksi.

Terveydensuojelulain 51 §:n mukaisesti kunnan terveydensuojeluviranomaisella on oikeus antaa yksittäisiä kieltoja ja määräyksiä, jotka ovat välttämättömiä terveyshaitan poistamiseksi tai sen ehkäisemiseksi. Kiireellisessä tapauksessa valvontaa suorittava kunnan viranhaltija saa antaa terveydensuojelulain mukaisen kiellon tai määräyksen.

Sovellettu lainsäädäntö

Hautaus-toimilaki 457/2003
Terveydensuojeluasetus 1280/1994
Terveydensuojelulaki 763/1994
Kirkkolaki (2023/652)
Hautaus-toimen malliohjesääntö (1.7.2023)
Kirkkojärjestys (657/2023)

Lisätiedot

Ympäristöterveydenhuollon ylitarkastaja Anne-Kaarina Lyytinen, puhelin
029 501 6096 Itä-Suomen aluehallintovirasto (vaihde)

vs. ympäristöterveydenhuollon
yksikköpäällikkö Jarmo Ruusu

Ympäristöterveydenhuollon
ylitarkastaja Anne-Kaarina Lyytinen

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti.

Ohjeistuksen laatimiseen ovat osallistuneet aluehallintovirastojen
ympäristöterveydenhuollon ylitarkastajat.

Tiedoksi

Kuntien ympäristöterveydenhuollon valvontayksiköt

Terveysten ja hyvinvointilaitoksen oikeuslääkintäyksikkö
(oikeuslaakinta.hallinto@thl.fi asianro: THL/3531/4.09.00/2023)

Suomen evankelisluterilaisen kirkon Kirkkohallitus

Itä-Suomen aluehallintovirasto, Opetus- ja kulttuuritoimen vastuualue

Itä-Suomen aluehallintovirasto
Postiosoite: PL 2, 13035 AVI
Puhelinvaihde: 0295 016 000
kirjaamo.ita@avi.fi | www.avi.fi